

GŁOS ROBOTNICZY

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK 1.

ŁÓDŹ, NIEDZIELA 2 WRZEŚNIA 1945 R.

Nr. 75

Przemówienie Prezydenta Bieruta na Zjeździe Uczestników Walki Zbrojnej z Niemcami

WARSZAWA, (Polpress). W 6-tą rocznicę zdradzieckiej napaści niemieckiej na Polskę rozpoczął się w Warszawie zjazd uczestników walki zbrojnej z Niemcami.

Zjazd zaszczylił swą obecnością Prezydent ob. Bierut, przedstawiciele Rządu z premierem Osóbką-Morawskim i wicepremierami Gomułka i Mikołajczykiem na czele, przedstawiciele Wojska Polskiego z gen. Spychalskim i Korczycem, przedstawiciele państw obcych, miasta z prezydentem Tołwińskim.

W imieniu organizatorów zjazd powitał płk. Narbutt, podnosząc na wstępie, że pierwsi w Europie staliśmy się ofiarą przewagi i agresji niemieckiej w tragicznym wrześniu 1939 r.

Wybrany na przewodniczącego zjazdu gen. Józwiak dziękując w krótkim przemówieniu za zaszczyt witając przybyłego Prezydenta R. P. i wnosząc o przywrócenie przy Prezydencie i Rządzie Jedności Narodowej przy burzliwych owacjach całej sali.

Na mównicę wchodzi Prezydent ob. Bierut wygłaszając następujące przemówienie:

Obywatele, uczestnicy podziemnej walki zbrojnej z najeźdźcą niemieckim, witam wasz zjazd w imieniu prezydium KRN.

Minęło 6 lat od chwili, gdy dzicz hitlerowska napadła na ziemię polską, rozpoczynając drugą wojnę światową. W ciągu tych 6 lat naród polski przeżył najcięższą w swych dziejach katastrofę i wiele doświadczeń, z których długo czerpać powinni naukę obecne i przyszłe pokolenie. Bawiem w świetle doświadczeń przeżytych przez nas 6-u lat ujawnia się naczynie, w sposób tak przejrzysty, jak to nigdy nie mogłoby mieć miejsca w normalnym biegu dziejów, postawa społeczna poszczególnych warstw narodu, poszczególnych instytucji i nawet poszczególnych ludzi. Ujawnia się namacalnie, jeśli tak można się wyrazić, treść istotna, oblicze wewnętrzne, naga dusza egoistyczna i ograniczona poszczególnych, naczelnych organów instytucji państwowych, kościelnych, wojskowych, politycznych, społecznych i wszelkich innych, które rościły sobie prawo wyłączności do reprezentowania narodu, do kierowania jego losami, jego świadomością, psychiką, moralnością i oczywiście produktami jego pracy i jego potu.

Wszystkie te, przyrodzone w tożsamość dostojeństwa pychy i dyktatorskiej władzy nad Narodem, instytucje i organy naczelne, porzuciły bez chwili namysłu naród swój i swoje Państwo i swój kraj, gdy tylko okazało się, że siły narodu są zbyt słabe, aby wytrzymać nagły napływ uzbrojonej od stóp do głów nawały niemieckiej.

Krzykliwi wodzowie, pyszniący się znajomością tajemnic nadprzyrodzonych, dostojnicy, pełni zawsze szumnymi frazesów, liderzy partyjni — porzucili bez wahania na pastwę losu naród, ratując przed katastrofą swe własne, indywidualne tobołki i walizy oraz swe nikczemne, w gruncie rzeczy, figury.

Wielki, kosztowny i okrzyczany jako „po tęga mocarstwowa”, aparat polityczny i państwowy, osławionych rządów sanacyjnych, przysnął jak bańka mydlana, w ciągu niespełna 10 dni.

Na placu boju pozostali skromni, przeważnie nikomu nie znani, ale ofiarni i gotowi oddać za Ojczyznę życie, opuszczeni przez dowódców, żołnierze i pozostał Naród, który się nie poddał wewnętrznemu przemocy, który bronił swej godności i wierzył twarde, że tylko drogą samoobrony i walki z tą przemocą, zdoła się uwolnić z kajdan niewoli.

Na placu boju pozostaliście wy, zebrani tutaj w szóstą rocznicę wielkiej katastrofy, aby żożyć jeszcze raz świadectwo praw-

dzie, że podstawą obrony Ojczyzny i jej niepodległości, jest nie rwący się do władzy dygnitarz, bogacz, spekulant, biurokrata, lecz zwykły, szary, człowiek pracy, chłop, robotnik i inteligent, miłujący swój kraj, gotowy zań życie złożyć w potrzebie.

Wielu z Was, uczestników długotrwałej walki podziemnej, nie stawiało się na ten wasz apel dzisiejszy. Większość padła śmiertelnie w boju nierównym i ciężkim.

Z głębokim smutkiem żegnamy tych, którzy padli, i pamięć serdeczną o nich przekazywać będziemy ze czcią z pokolenia w pokolenie. Wam zaś, którzyście ocalałi, zarówno zebrani tutaj, w tej sali, jak i rozproszonym w pracy nad odbudową po całym kraju, czy też wywiezionym przez wroga i znajdującym się jeszcze poza krajem, — składamy w dniu bolesnej rocznicy, uwieńczonej radosnym zwycięstwem — gorące, braterskie i miłością najserdeczniejszą owiane pozdrowienia. Witamy w Was, nie tylko zasłużonych bohaterów i bojowników podziemnych żołnierzy Armii partyzanckich A.L., A.K., Batalionów Chłopskich, powstańców Warszawy i innych organizacji zbrojnych, które w ciężkie lata niewoli stawiały opór najeźdźcy.

Witamy w Was tych, którzy przybyli na apel, aby bronić Ojczyznę nadal, po zdrzutaniu wroga zewnętrznego przed wewnętrznymi atakami i kłopotami reakcji.

Akt kapitulacji Japonii został podpisany w dniu dzisiejszym

NOWY JORK, (PAP Polpress). Dnia 2 września o godz. 10.30 według czasu japońskiego (godz. 1.30 po północy wg. czasu europejskiego) na pokładzie amerykańskiego okrętu flagowego „Missouri” została uroczystie podpisana bezwarunkowa kapitulacja Japonii.

Dowódca naczelny wojsk sprzymierzonych gen. Douglas Mac Arthur w przemówieniu wygłoszonym podczas uroczystości oświadczył:

„Zebrałiśmy się tutaj jako przedstawiciele wielkich mocarstw sprzymierzonych, żeby podpisać uroczyste porozumienie, na podstawie którego zostaje przywrócony pokój na świecie. Żywie nadzieję, nadzieję całej ludzkości, że od tej chwili rozpoczyna się nowy okres stosunków między narodami, oparty na zaufaniu i zrozumieniu.

Powstaje nowy świat, w którym godność człowieka będzie poszanowana. Spełnią się najgorętsze pragnienia człowieka — pragnienia wolności, tolerancji i sprawiedliwości.

Dotychczas wszystkie wysiłki, zmierzające do tego, by zapobiec załatwianiu konfliktów międzynarodowych za pomocą siły — zawiodły. Pozostawała tylko wojna. Obecnie wojna stała się tak straszna, że nie może już być sposobem załatwiania sporów między narodami. Jeżeli nie wynajdziemy lepszego i sprawiedliwszego sposobu załatwiania konfliktów, ludzkości będzie grozić zagłada.

Na Konferencji Poczdamskiej polecono nam, żebyśmy wyzwolili naród japoński z niewoli. Przystąpimy do wypełnienia tego zadania

Brauchitsch i Mannstein stworzyli nową organizację podziemną

LONDYN, (BBC). — W dniu dzisiejszym władze brytyjskie schwytały w rejonie Schleswig-Holstein, byłego głównodowodzącego armii niemieckiej — marszałka von Brauchitscha oraz marszałka Mannsteina.

Ambasador niemiecki w Rzymie von Weizsaecker i dwóch sekretarzy ambasady, którzy dotychczas ukrywali się w obrębie Watykanu, oddało się w ręce władz sojuszników. Weizsaecker był jednym z czo-

ci sami bowiem tchórzliwi i egoistyczni snobl, ci sami dawni sanacyjni dygnitarze, liderzy partyjni, spekulanci, oszuści i wyzyskiwacze ludu pracującego, którzy porzucili naród 6 lat temu, gdy spadła nań klęska, którzy potem, w okresie ciężkich zmagania z najeźdźcą niemieckim kombinowali z wygodnych stanowisk emigracyjnych, jakby przedłużać wojnę i uratować hitlerizm dla wojny z Sowietami i Armią Czerwoną, niosąca w sojuszu z demokratycznymi armiami na Zachodzie, wyzwolenie Polsce i Europie, ci sami, którzy usiłowali skłócić ze sobą organizacje podziemne w kraju, odrywając je od walki z okupantami, ci sami, co zamiast walki z najeźdźcą pragnęli wznieść walkę bratobójczą, ci sami krzyczą dzisiaj, jakim prawem ma rządzić Polska demokracja, która Polskę wyzwoliła, skoro patent na władzę posiadamy my. (oklaski).

Dlatego też nie mogli być szczęśliwszej myśli w szóstą rocznicę wybuchu wojny światowej, jak właśnie wasz apel, jak właśnie wezwanie was, którzyście bronili Polski swą krwią i swym życiem, wezwanie was do pracy nadal, abyście bronili demokracji polskiej (burzliwe owacje). Wróg niemiecki został zdrzutany i rozbity do

końca, ale niebezpieczeństwo trwa nadal, niebezpieczeństwo trwa ze strony wroga wewnętrznego, ze strony reakcji. Dziś nie idzie już o granice nasze, bo te są ustalone, ale mściciele jednostki narodu działają nadal, a wraz z tym demokracja mogłaby być zagrożona.

Dziś chodzi o to, aby zwarty wewnętrznie, zjednoczony naród polski, budował owoćnie i bez przeszkód zręby gospodarcze nowego, szczęśliwszego życia, a podstawą tej odbudowy może być tylko Państwo demokratyczne.

Dlatego też w dniu tym, w dniu waszego apelu, wzywam was, abyście z tą samą ofiarnością i z tym samym poświęceniem, z tym samym umiłowaniem sprawy, z którym broniliście Polski w okresie najeźdy hitlerowskiej, abyście z tą samą miłością, z tym samym patriotyzmem, budowali dziś zręby nowej,

ODRODZONEJ OJCZYZNY

żebyście czuli się w dalszym ciągu pionierami — naszego odrodzonego, demokratycznego, życia polskiego, abyście bronili demokracji.

Przemówienia premiera Osóbki-Morawskiego, wicepremiera tow. Gomułka-Wiesława i St. Mikołajczyka zamieścimy w numerze jutrzejszym.

z chwilą, gdy demobilizacja armii japońskiej będzie ukończona. Japoński potencjał wojenny będzie zlikwidowany. Wojność jest w ofensywie.

Na Filipinach Amerykanie dowiedli, że narody wschodu i zachodu mogą współżyć z sobą i kroczyć razem ku lepszej przyszłości.

Po tym przemówieniu gen. Mac. Arthur polecił przedstawicielom japońskim podpisać dokument kapitulacyjny, a następnie sam położył na nim swój podpis. Kolejny dokument kapitulacyjny podpisali przedstawiciele Wielkiej Brytanii, Zw. Radzieckiego, Australii, Kanady, Francji, Holandii oraz Nowej Zelandii.

Warunki kapitulacji

1) My, niżej podpisani, przyjmujemy w imieniu Cesarza, rządu japońskiego i cesarskiego sztabu głównego warunki deklaracji, wydanej przez rządy: St. Zjednoczonych, W. Brytanii i Chin, dn. 26 lipca w Poczdamie, do której przystąpił następnie rząd ZSRR.

2) Zgłaszamy bezwarunkową kapitulację wobec mocarstw sprzymierzonych japońskiego sztabu głównego, wszystkich japońskich sił zbrojnych i wszystkich wojsk, pozostających pod rozkazami japońskimi, gdziekolwiek się one znajdują.

3) Rozkazujemy wszystkim japońskim siłom zbrojnym, gdziekolwiek się one znaj-

dują oraz wszystkim Japończykom, zaprzestać wrogich działań wobec sprzymierzonych i zachować w stanie nieuszkodzonym okręty, statki powietrzne oraz sprzęt wojenny.

Należy ściśle wykonywać wszystkie rozkazy naczelnego dowództwa sprzymierzonych oraz władz japońskich, działających według zarządzeń tego dowództwa.

4) Japoński sztab główny wyda natychmiast wszystkim dowódcom japońskich sił zbrojnych, gdziekolwiek się one znajdują, rozkaz bezwarunkowej kapitulacji wobec sprzymierzonych.

5) Wszystkie japońskie władze cywilne oraz wojskowe mają wykonywać rozkazy, wydane przez naczelnego dowódcę mocarstw sprzymierzonych oraz dbać o to, żeby zarządzenia, wydane w celu przeprowadzenia kapitulacji były ściśle wykonane. Wszyscy urzędnicy mają na miejscu pozostać, chyba, że zostaną usunięci przez naczelnego dowódcę sprzymierzonych.

6) Niniejszym zobowiązujemy się, w imieniu rządu japońskiego wykonywać ściśle i w dobrej wierze postanowienia Deklaracji Poczdamskiej oraz wydawać takie zarządzenia, których będzie wymagał od nas dowódca naczelny, reprezentujący mocarstwa sprzymierzone.

7) Rząd japoński i japońskie dowództwo wojskowe zwolni natychmiast wszystkich jeńców wojennych sprzymierzonych oraz internowane osoby cywilne. Będą one natychmiast przewiezione do miejsc wskazanych przez władze sprzymierzonych.

8) Władza cesarska i rządu japońskiego w sprawach rządzenia państwem, będzie podlegała dowódcy naczelnemu, reprezentującemu mocarstwa sprzymierzone. Dowódca naczelny przedsięwzięcie środki, które będzie uważał za wskazane dla wprowadzenia w życie warunków kapitulacji.

LONDYN (Polpress). Korespondent Reutera donosi z Hamburga, że powodem aresztowania marszałków Brauchitscha i Mannsteina było wykrycie organizacji podziemnej w Hamburgu, która zajmowała się propagandą antybrytyjską. Zaaresztowano przeszło 100 osób.

DEKLARACJA PROGRAMOWA STRONNICTWA LUDOWEGO

WARSZAWA. (Polpress). Na gruzach i popiołach zniszczonego świata legła hitlerowska hydra, zmożona bohaterkim wysiłkiem Zjednoczonych Narodów, milijących wolność. Wkład polskiej ludności wiejskiej w dzieło wyzwolenia i obrony wolności był olbrzymi w skali możliwości naszego narodu. Był to wkład znośnego trudu w żelaznej wytrzymałości, szczyt nego poświęcenia i krwawych ofiar, w zaciętej wieloletniej walce z przytłaczającą przewagą germańskiego barbarzyństwa. Na progu nowej ery, ery pokoju i twórczej pracy nad odbudową całokształtu zrujnowanego życia, staje polski chłop okrzepły w bojach i cierpieniach, aby podjąć wspólnie z innymi grupami społecznymi i zaprzyjaźnionymi narodami tworzenie nowej rzeczywistości dziełowej w myśl zasad i ideałów, które w najbardziej nawet ponurych okresach rozwoju ruchu ludowego były gwiazdami przewodnimi, a które i nadal są żywymi drogowskazami do nowego pełnoprawnego życia w wyzwolonej, prawdziwie niepodległej demokracji Pałstwie ludowej.

1) Ludność wiejska ze względu na swą liczebność, swoją leżyznę fizyczną i moralną, wynikającą ze związku jej z ziemią, oraz wartości narodowe i państwowe jest uprawniona do uważania się za naturalnego gospodarza Polski. Toteż Stronictwo Ludowe, jako polityczna reprezentacja tej ludności, obejmuje swoją troską nie tylko klasowe interesy wsi ale i całość interesów narodu polskiego i stworzonego przezeń suwerennego Pałstwa demokratycznego.

2) Na pierwszym planie stawia Stronictwo Ludowe sprawę ugruntowania naszej państwowości przez zapewnienie Polsce bezpieczeństwa i siły na zewnątrz, a ładu i porządku na wewnątrz.

3) Siła i bezpieczeństwo na zewnątrz oparte być mają: a) na milijących własne państwo i pracę dla jego dobra, masach ludowych, b) na silnej moralności i militarnej armii, zorganizowanej na zasadach demokratycznych, c) na sojuszu z narodami demokratycznymi, odpowiadającym wspólnym żywotnym interesom, szczerze i wiernie dotrzymywanych, opartych na zasadzie całkowitej wzajemności i równowartości, d) na czynnym współdziałaniu z międzynarodowymi instytucjami zmierzającymi do zbiorowej gwarancji powszechnego bezpieczeństwa.

4) Na wewnątrz — ustrój demokratyczno-republikański, oparty na konstytucji zapewniającej z jednej strony wolność obywatelom, z drugiej silną władzę wykonawczą pałstwa, oparty na następujących zasadach: a) równość wszystkich obywateli wobec prawa, b) bezwzględne poszanowanie prawa oraz zasad moralności społecznej w życiu publicznym c) całkowita niezależność, pełne równoprawienie i bezwzględne wzajemne poszanowanie stronnictw demokratycznych, współpracujących ściśle dla dobra całego narodu i własnego pałstwa, d) władza prawodawcza, złożona w ręce sejmu jednoizbowego, wybranego w głosowaniu równym, powszechnym, bezpośrednim, tajnym i proporcjonalnym, e) rząd oparty na zaufaniu mas ludowych, kontrolowany przez sejm i odpowiedzialny przed sejmem, f) sądy całkowicie niezależne, g) aparat urzędniczy fachowy, uspołeczniony i demokratyczny, odpowiednio uposażony, niezależny politycznie i bezstronny w urzędowaniu, a odpowiedzialny materialnie za szkody, wyrządzone obywatelom przez niedbalstwo lub złą wolę, h) samobrad tak terytorialny jak i zawodowy, samodzielnym w wykonywaniu swych uprawnień, a kontrolowany przez państwowe władze nadzorcze li tylko z punktu widzenia legalności jego działań.

5) Ustrój kapitalistyczny, zysk osobisty jedynie mający na celu, jest w obecnych warunkach siłą destrukcyjną, przeto ustrój gospodarczy chcemy oprzeć na następujących zasadach: a) praca fizyczna czy umysłowa jest podstawą tytułem do udziału w dochodzie społecznym, b) prawo własności ma być uzgodnione z interesem społecznym i nie może być podstawą zysku człowieka przez człowieka, c) pieniądź ma być miernikiem wartości, pośrednikiem wymiany i środkiem oszczędności, a nie narzędziem spekulacji, d) planowa gospodarka ma dostosować produkcję do potrzeb społecznych oraz zapewnić wszystkim pracę i sprawiedliwy udział w dochodzie społecznym; e) powszechne samorządne Związki Zawodowe o charakterze samorządów gospodarczych reprezentować mają interesy poszczególnych zawodów i współdziałać przy ustalaniu i wykonywaniu planu gospodarczego, f) wszelka wielka własność rolna nieuspołeczniona ma być wywłaszczona bez odszkodowania, g) podstawa przyszłego ustroju rolnego winien być: indywidualny, samodzielnym i produkcyjnym warsztat rolny, oparty na prywatnej własności, którego wielkość zależy będzie od warunków przyrodniczych i ekonomicznych, h) techniczne, ekonomiczne i organizacyjne braki indywidualnej drobnej gospodarki rolnej, wyrównane będą przez rozwinęcią spółdzielczość, i) celem powiązania ludzi z ziemią, wyrównania struktury społecznej i poziomu kulturalnego, przetrzone być winny powstające przedsiębiorstwa przemysłowe do ośrodków wiejskich, j) instytucje kredytowe będą uspołecznione, a pobierany przez nie procent uzależniony od dochodowości danego działu gospodarki narodowej, k) prywatne przedsiębiorstwa handlowe, cieżnące zyski tak z producenta jak konsumenta, ograniczone będzie przez rozbudowywanie spółdzielczości, w pierwszym zaś rzędzie nie być musi w ramy spółdzielczości zbytu produktów rolnych.

6) Lasy, kopalnie, kluczowe obiekty przemysłowe, wielkie domy czynszowe oraz banki winny być uspołecznione.

7) Rzemiosło i drobne warsztaty przemysłowe winny spełniać właściwą im rolę w życiu gospodarczym kraju, jako placówki oparte na zdrowej inicjatywie prywatnej.

8) Chłop i robotnik są głównymi pniami narodu polskiego, tworzą chleb i wszelkie dobro społeczne. Ścisła współpraca tych dwóch warstw społecznych jest warunkiem pełnego rozwoju nowej niepodległej Polski, Polski Ludowej, Polski demokratycznej. Dlatego też sojusz chłopsko-robotniczy jest naturalnym i nieodzownym zjawiskiem w życiu społeczno-politycznym Polski. Stronictwo Ludowe, kierując się tymi przesłankami, stoi na gruncie śmialego sojuszu chłopsko-robotniczego, który będzie gwarantem odrodzenia narodu i trwałości demokracji w Polsce.

9) Nowa Polska jest pałstwem narodowym, w przeciwieństwie do przedwrześniowej Polski narodowościowej. Wypadki dziełowe spowodowały tę zasadniczą zmianę. Drobne grupy narodowościowe-niepolskie, którym przypadnie żyć z narodem polskim, znajdując w Polsce należną gościnę i opiekę, w zamian za co

obowiązane są do bezwzględnej lojalności obywatelskiej wobec Polski.

10) Naród polski — jako wielki naród słowiański, milijający prace i pokój, pragnie żyć ze wszystkimi narodami demokratycznymi w zgodzie i harmonii, a z narodami słowiańskimi pragnie utrzymywać ściśłą współpracę i stosunki przyjazne. Współpraca z przyjaznym nam sąsiadem wschodnim — Związkiem Radzieckim oraz wielkimi demokracjami Zachodu — Francją, Anglią i Ameryką, będzie podstawą naszej polityki zagranicznej.

11) Do zadań Pałstwa w dziedzinie oświaty i kultury należy udostępnienie najszerzszym rzeszom wszystkich dóbr narodowego dorobku kulturalnego, rozpowszechnienie i pogłębienie oświaty stawiamy na równi z zabezpieczeniem obrony Pałstwa. Nauka w szkołach publicznych wszelkich typów i kierunków winna być bezpłatna. Sieć szkolna na wszystkich poziomach winna być tak opracowana i zrealizowana, aby wszystkie warstwy społeczne miały dogodny dostęp do szkół średnich i wyższych każdego typu. Wszystkie dzieci w wieku szkolnym mają być objęte nauczaniem w szkołach powszechnych o najwyższym stopniu organizacyjnym. Niedopuszczalne jest tworzenie dwójnego systemu szkolnego z pokrzywieniem

szerokich mas ludności wiejskiej. Program szkół powszechnych na wsi ma uwzględnić charakter środowiska, a w najstarszych klasach także zawodowe potrzeby. Winno być należycie zorganizowane dokształcanie młodzieży w wieku pozaszkolnym, a wszelkie poczynania w tym kierunku, podejmowane przez organizacje młodzieżowe, winny być otoczone troskliwą opieką i wydatną pomocą pałstwa.

12) Wobec pogarszającego się katastrofalnie stanu zdrowia na wsi, winna być podjęta przez pałstwo i samorządy szeroka akcja zapobiegawcza i lecznicza, a nadto tworzone być winny na wsi spółdzielnie zdrowia. Dziecko nie posiadające rodziców, lub nie mające dostatecznej opieki rodzicielskiej, ma prawo do opieki społecznej, zapewniającej mu wychowanie i wykształcenie, odpowiadające jego zdolnościom. Starcy, inwalidzi pracy, chorzy, mają prawo do opieki i pomocy ze strony stosownych, prawem ustalonych organów. Każdy człowiek zdolny do pracy, jest obowiązany do jej wypełnienia, społeczeństwo winno mu jej dostarczyć w ramach przyjętego planu gospodarczego. Pałstwo ma obowiązek roztaczania troskliwej opieki nad inwalidami wojennymi oraz wdowami i sierotami.

Oredzie Prezydenta Trumana

WASZYNGTON. (Polpress). Po formalnym podpisaniu kapitulacji japońskiej, prez. Truman wygłosił przez radio przemówienie, w którym ogłosił dzień 2 września oficjalnym świętem narodowym i dniem zwycięstwa nad Japonią.

My, Amerykanie — oświadczył prezydent — zawsze będziemy pamiętać ten dzień jako dzień sprawiedliwego odwetu, tak samo, jak przypominamy dzień hańby — Pearl-Harbour.

Wstępujemy w nowy okres, okres bezpieczeństwa. Razem z innymi Narodami Zjednoczonymi rozpoczniemy okres pokoju i współpracy międzynarodowej, opartej na wspólnym zaufaniu. Bóg dopomógł nam w osiągnięciu dziełszego zwycięstwa. Z jego pomocą osiągnęliśmy też pokój oraz dobrobyt dla nas samych i dla całego świata. Droga, która rozpoczęła

się w Pearl-Harbour i która zaprowadziła nas do Tokio, była długa i krwawa. Nie zapomniemy nigdy Pearl-Harbour ale militariści japońscy nie zapomną też nigdy „Missouri”, naszego okrętu bojowego, tego skrawka naszej ziemi, na którym podpisali oni bezwarunkową kapitulację. Zło uczynione przez japońskich militarystów nie będzie nigdy zapomniane i nie będzie mogło być naprawione.

Ale teraz nie mogą już oni ani niszczyć ani zabijać. Armie ich musiały złożyć broń, to co pozostało z ich floty, nie zagraża już nikomu.

W tym uroczystym dniu składam hołd pamięci prez. Roosevelta, naszego nieodwołanego przywódcy, obrońcy demokracji oraz budowniczego pokoju światowego i współpracy międzynarodowej.

5 września zawinie do Gdyni pierwszy okręt z ładunkiem UNRRY

Dnia 16 sierpnia wyruszył z portów amerykańskich S/S „Nichmacha”, który wiezie do Gdyni drobnicę, maszyny rolnicze, żywność i medykamenty. Jest to ładunek UNRRY dla Polski, przy czym po raz pierwszy okręt z ładunkiem UNRRY zawinie bezpośrednio do portu polskiego.

Statek spodziewany jest w Gdyni 5 września. Ponieważ statek jest typu małego, przeto zawinie wprost do Gdyni, a nie jak przewidywano do Gdańska, bo zagłębienie jego nie przekracza 20 stóp, co odpowiada warunkom Gdyni.

W tej chwili przez podniesienie i usunięcie w porcie gdynińskim niemieckiego okrętu wojennego „Gneisenau” zostało otwarte główne wejście do portu. Prace nad rozminowaniem portu postępują naprzód.

Statek z darami UNRRY przybije do nadbrzeża polskiego, gdzie będzie rozładowany wprost do magazynów.

Jak się dowiadujemy jest już w drodze kilka innych statków z darami UNRRY dla Polski, które również zawiną wprost do portów polskich, 24 sierpnia wyruszył z Ameryki S/S „Orenar”, 30 sierpnia — S/S „Stellmarine”, a dalej 5 września wyruszy S/S „Bayon Chilco” i około 8 września S/S „K. B. Legram”. W porcie gdynińskim poczynione zostały już wszystkie przygotowania do przyjęcia okrętów i szybkiego ich rozładowania. Przyjęcie i powitanie pierwszego statku z darami UNRRY, który przybędzie wprost do portu polskiego będzie miało charakter szczególnie radosny.

Robotnicy amerykańscy demonstrują przeciw zakusom światowej reakcji

NOWY JORK. (Polpress). W Madison Square Garden odbyła się demonstracja 50 tys. członków związków zawodowych, wchodzących w skład kongresu związków zawodowych.

Robotnicy przybyli ze sztandarami i plakatami, żądając, aby kongres uchwalił ustawę o całkowitym zabezpieczeniu robotników i o podwyższeniu płacy robotniczej i zasiłków na wypadek bezrobocia. Przewodniczący związku zawodowego marynarzy w przemówieniu zarzucił wielkim kapitalistom amerykańskim, że organizują świadomie bezrobocie w Stanach Zjednoczonych, by ułatwić sobie zadanie rozgromienia ruchu robotniczego.

Hiszpański rząd emigracyjny będzie musiał ulec rekonstrukcji

LONDYN. (Tass). Obserwator dyplomatyczny dziennika „Manchester Guardian” podaje, iż wśród ugrupowań hiszpańskiej emigracji daje się zauważyć brak jedności w chwili, gdy istnieje możliwość, że w niedalskiej przyszłości dojdzie ona do władzy. Dr. Negrin stoi na stanowisku, iż partia komunistyczna winna być reprezentowana w rządzie emigracyjnym, premier Giral i pre-

zydenta Barrio odrzucają tę myśl, choć tendencją do miana demokratów. Jest to zdaniem autora — zły prognostyk dla stworzenia demokratycznej Hiszpanii. Rząd emigracyjny nie będzie trwał — aby odzwierciedlać wszystkie kółła demokratyczne Hiszpanii — będzie musiał ulec rekonstrukcji.

Dzisiejsze zwycięstwo nie jest zwycięstwem broni, jest to zwycięstwo wolności nad tyranią i despotyzmem. Miłość wolności dała na szym żołnierzom w walce moc niezwykłą. Wiemy obecnie, że miłość wolności i miłość godności osobistej, i godności człowieka, jest największą siłą w świecie. Nasz wolny naród, który wraz z wolnymi sprzymierzeńcami potrafi wynaleźć bombę atomową, potrafi z równą energią, umiejętnością i z równym postanowieniem, przewyżczyć wszystkie trudności, które w przyszłości mogą stanąć na naszej drodze.

Komunikat Radzieckiego Biura Informacyjnego

MOSKWA. (Polpress). Dnia 1 września wojska II Frontu Dalekowschodniego współdziałały z okrętami i oddziałami desantowymi Floty Pacyfiku, zajęły wyspy Kunasziri i Sikatan-Dzima, oczyszczając w ten sposób cały Archipelag Kurylski od wojsk japońskich.

Dn. 31 sierpnia 13 tys. japońskich żołnierzy i oficerów oraz 5 generałów pośladało się naszym wojskom.

WSZYSTKIE WOJSKA JAPONSKIE ZAPRZESTAŁY WALKI

NOWY JORK. (Polpress). Japoński minister Wojny, gen. Sadamu Szikomura oświadczył przez radio, że wszyscy dowódcy japońskich jednostek wojskowych nadstali depesze z oświadczeniem, że ściśle wykonają rozkaz cesarza w sprawie kapitulacji.

Zakończenie dochodzenia w sprawie zająć krakowskich

KRAKÓW. (Polpress). Na konferencji wojewódzkiej z udziałem przedstawicieli sądownictwa, władz bezpieczeństwa i administracji publicznej pod przewodnictwem ministra sprawiedliwości Świątkowskiego, władze sądowe i śledcze złożyły sprawozdanie z przeprowadzonych dochodzeń w sprawie krakowskich zająć antyżydowskich z dnia 11 sierpnia br.

Wobec ukończenia dochodzeń akta tej sprawy będą przekazane, niebawem właściwemu sądom wojskowemu.

Ic Farbenindustrie zlikwidowane

LONDYN. (BBC). Z Niemiec donoszą, że władze amerykańskie rozwiązały przedsiębiorstwo „IG Farbenindustrie”, którego dyrktor został uprzednio aresztowany. Część majątku i urządzeń fabrycznych przeznaczono na reparacje, część zniszczeniu, niektóre urządzenia będą użytkowane w innych zakładach przemysłowych.

W kilku wierszach

Marszałek lord Wavell, wielokrotnie udaje się do Londynu na zaproszenie rządu angielskiego, celem odbycia narad.

Według danych Biura Spisu Ludności, Stany Zjednoczone liczą 139.682.000 mieszkańców. Liczba ludności w porównaniu z rokiem 1940 wzrosła o 8 milionów.

Głos Kobiet

SZANOWNI TOWARZYSZE!

Niezmiernie nas ucieszyło, że zrozumieście, iż wśród ogólnych warunków społecznych my, kobiety pracujące, mamy specyficzne sprawy, które wymagają odrębnego traktowania i omówienia.

„Głos Kobiet” przyczyni się do wyjaśnienia nam różnych spraw i bolączek, które napotykamy w naszym życiu codziennym.

ROBOTNICE FABRYKI
I. K. POZNAŃSKIEGO.

Złobki w fabrykach

Matka przywiązana do dziecka, marząca, by z nim stale przebywać, pieścić je, człować jego małe rączki, gawędzić z nim językiem tylko dla niej znanym, może tylko wtedy pracować spokojnie, kiedy wie, że jej maleństwo nie głoduje i znajduje się pod fachową opieką. Niestety narazie złobki w fabrykach są dotychczas rzadkością, wobec czego przed matką, która musi pracować, powstaje pytanie, gdzie i przy kim zostawić małą ukochaną Krysię?

Zostawić w domu? — Kto jej da jeść i kto dopilnuje, żeby była czysta?

Radzi się matka z sąsiadkami i dochodzą do wniosku, że u jej sąsiadki jest dziewczynka 8-10 letnia, która się zaopiekuje Krysią. Matka rada nie rada oddaje pod taką opiekę swoją ukochaną Krysię.

Przez cały dzień matka niepokoi się: czy dziewczynka potrafi się zaopiekować dzieckiem. Niekiedy, gdy maszyny huczą zdaje jej się, że słyszy krzyk Krysi, że widzi jak spada z łóżeczka. Dzień przy pracy dłuży się, wszyscy ją denerwują, matka przeklina wtedy pracę w fabryce i wszystko dokoła. Wreszcie gwizdek — praca skończona. Matka biegnie co sił do domu. Wchodzi do łóżeczka — nie ma Krysi. Matka zdziwiona, zrozpaczona. Otóż starsza dziewczynka znudziła się zabawą z małym dzieckiem i wyszła z nią na podwórko. Posadziła ją na ziemi, wpakowała smoczek do ust i rozkażała:

„Siedź spokojnie, a ja przez ten czas pobawię się”. Krysią siedziela cichutko, robiła pod siebie i bawiła się własną wydzieloną i tak ją matka zastała, usmoloną, umorusaną, nie do poznania, że aż się rozplakała. Wieczorem na nowo narady z sąsiadkami: co zrobić, gdzie zostawić Krysię?

Tak codziennie stoi przed matką ten sam problem.

Temu stanowi rzeczy musi być położony kres. Przy fabrykach muszą powstać złobki.

Obowiązkiem ustawowym każdego dyrektora fabryki czy zakładu jest zajęcie się natychmiastowe wyszukaniem lokalu i zaprowadzeniem u siebie złobków. Musi to nastąpić w tempie przyspieszonym. Czas nagli.

Matki dłużej czekać nie mogą. U Poznańskiego już od dłuższego czasu zaderżowano zorganizowanie złobka, ale dotychczas jeszcze go nie uruchomiono. Na Widzewie nie otwierają, niby to z powodu braku lokalu. Lokal lub brak łóżek nie może być przeszkodą zorganizowania złobków. Przy odpowiedniej energii i dobrej woli znajdują się łóżka i lokal choćby najskromniejszy na początek.

Fabryka Bidarmana jest najlepszym przykładem, że przy dobrej woli dyrektora można zorganizować złobki i to nawet wzorowe.

Żodamy niezwłocznej organizacji złobków. Musi to nastąpić w tempie większych fabrykach!

Helena Gruda.

Szwajnie kobiet PPR

Zywą działalność przejawiają kobiety, członkinie PPR. Zorganizowały one własnym staraniem przy 3 dzielnicach Samopomoc Krawiecką. Szyje się tam po cenach przystępnych dla każdego pracującego odzież i bieliznę. Wszyscy są zadowoleni i chwają pomysł kobiet.

Kobiety pracują w poczcie czoła, starając się dogodzić robotniczej klienteli. Zasłużyły one na uznanie za pomysł i za pracę.

Na wzór Samopomocy Krawieckiej projektują nasze towarzyski otworzenie wielkiej pracowni dzianej.

Firma Stebert, wzlasy przykład z Samopomocy Krawieckiej, utworzyła szwalnię na terenie swej fabryki.

Kobiety-Polki we Francji

Kobiety Polki we Francji w czasie okupacji hitlerowskiej nie siedziały z założonymi rękami tak jak to reakcja nawoływała w kraju.

Kobiety Polki zorganizowały stowarzyszenie Związek Kobiet Polskich we Francji im. Marii Konopnickiej, który obecnie liczy 14.000 członkiń. Kobiety, będąc zorganizowane, brały czynny udział w walce z okupantem na równi z kobietami francuskimi w organizacjach podziemnych i w partyzantce — w ruchu oporu we Francji. Ruch oporu miał skierowane swoje ostrze przeciwko okupantowi. Polki pracowały jako łączniczki, kelporterski nielegalnej literatury, przewoziły broń, łącznikowały oddziały partyzanckie, dostarczały materiałów szablarnych dla oddziałów, opiekowały się wię-

źniami, donosząc paczki, niektóre nawet były w partyzantce.

Wiele Polek padło w walce z okupantem za „Naszą i Waszą Wolność” na ziemi francuskiej.

Kobiety Polki we Francji mając tak silne stowarzyszenie i tak pięknie zorganizowane, licznie reprezentowane były w Ogólnym Zjednoczeniu Kobiet w Paryżu, obok mężczyzn zostały nagrodzone Krzyżami odrodzonej Polski.

Związek Kobiet Polskich we Francji obejmuje kobiety Polki patriotki — robotnice, chłopki, inteligentki. Natomiast nie może być przyjęta do stowarzyszenia kobieta, która splamiła swój honor współpracując z hitlerowcami, lub ich agentami. Celem stowarzyszenia jest pogłębienie przyjaźni Pol-

sko-Francuskiej, pomoc niezamożnym rodzinom polskim, rodzinom ofiar nazizmu, opieka nad sierotami, opieka nad żołnierzami, praca o rozwój szkoły polskiej a mianowicie przy miejscowych Kołach Polek zakłada się kursy języka polskiego dla dorosłych i szkoły dla dzieci, kroju i szycia gdzie uczą miejscowe krawcowe, pielęgniarstwa, opiekują się chorymi rodakami w szpitalach, organizują teatry z polskimi tańcami i śpiewem ludowym, na które Polacy przychodzą gromadnie. Urządzają wieczorki, na których z danej Kolonii nie brak prawie ani jednego Polaka.

Przygotowują powrót do kraju. Pracują w Czerwonym Krzyżu i innych skupiskach polskich. Tak jak w całej emigracji objawia się wielka tęsknota za krajem. U kobiet to się ujawnia jeszcze silniej. Kobiety takie na wielu zebraniach i w poszczególnych rozmowach podkreślają, że chcą się wiele uczyć i wiele się nauczyć od kobiet francuskich, przede wszystkim nauczycieli się na emigracji organizować, to również odbija się w ich codziennym życiu, chociaż wiele z nich pracuje, pomimo to zauważa się wielką organizację w codziennym życiu. A społeczeństwo francuskie wskazuje na kobiety Polki, że są dobrymi gospodyniami, matkami i mówią poweżecznie o ich pracowitości. Kobiety Polki we Francji stoją na bardzo wysokim stopniu uświadomienia polityczno-społecznego. Wyrażają powszechnie wielkie zadowolenie z powodu zmian jakie zaszły w Polsce.

Doskonale zdają sobie sprawę, że tylko nowa Polska demokratyczna może im zapewnić pracę, że więcej nie będą musiały emigrować z ojczyzny do innych krajów, i że tylko w Polsce demokratycznej kobiety na równi z mężczyznami mogą brać udział w życiu społecznym, i że właśnie Rząd prawdziwie demokratyczny najwięcej ma zrozumienia dla spraw kobiecych.

Helena Tomaszewska

LIGA KOBIET

powstała w Łodzi.—Zapisujcie się do tej organizacji

Kobieta jest elementem rządzącym rodziną, jest wychowawczynią młodego pokolenia, a więc jest budowniczym przyszłości. Co najważniejsze — stale wzrasta udział kobiet w produkcji, w wolnych zawodach, w pracy instytucyj społecznych i państwowych. Tym się też tłumaczy stały wzrost roli kobiet w życiu społecznym i państwowym krajów demokratycznych.

We wszystkich krajach, gdzie prowadzona jest walka o wolność i demokrację, kobieta walczy i otrzymuje należne jej miejsce w społeczeństwie.

Kobiety polskie, które tak wyróżniły się swoją odwagą w walce z okupantem, także manifestują swoją wolę dalszej walki o wzmocnienie demokracji, o odbudowę kraju, o rozwój przyszłego pokolenia i powołują do życia swoją obywatelsko-społeczną Ligę Kobiet. Oddział tej organizacji powstał też na terenie Łodzi.

Zadania Ligi Kobiet są tym poważniejsze, że w Polsce, jako kraju najbar-

ziej zrujnowanym przez barbarzyństwo hitlerowskie i klęskę wojny i okupacji, borykają się ze szczególnymi trudnościami i kłopotami. Ileż to wdów zostało bez środków do życia i bez zawodu, ileż to dzieci znajduje się w nędzy, a którym trzeba natychmiast pomóc i zaradzić.

Wszystkimi tymi sprawami, interesującymi kobiety — bezpośrednio i pośrednio — zajmie się Liga Kobiet. Organizacja ta będzie tym silniejsza, jej działanie tym skuteczniejsze, im liczniejszy będzie w niej udział kobiet.

Do Zarządu Ligi na terenie Łodzi należą przedstawicielki czterech głównych grupowań politycznych i kobiety bezpartyjne.

Można nie wątpić, że powstanie Ligi Kobiet odbije się głównym echem wśród najszerzszych kół kobiet naszego miasta i województwa i zgłoszą się masowo do Sekretariatu Ligi: Sienkiewicza 26.

Kazimiera Kubicka.

Dziewczęta — ofiary barbarzyństwa hitlerowskiego — winny być otoczone serdeczną opieką społeczeństwa

Z wybuchem wojny Niemcy zaczęli miliony Polek wywozić, w głąb Rzeszy, gdzie doła ich i niedoła niejednokrotnie niczym się nie różniła od losu branek w jasyrze. Okrucieństwo, przemoc i gwałty ujęte zostały w system państwowy, a niezliczone ofiary z niewinnych składane były rok rocznie pogańskiemu bożkowi Germanii na krwawym ołtarzu mitu rasy.

Z niewoli niemieckiej ludzie teraz

tłumnie wracają do domu. Lecz dziewczęta niejednokrotnie wracają nie tylko w odmiennym stanie, lecz także zarżone chorobami wenerycznymi.

Jaki jest i jaki będzie stosunek do nich społeczeństwa demokratycznej Polski XX wieku? Jak przyjmie ogół te męczennice wojny?

Narazie sytuacja ich jest tragiczną: walczą z lekceważeniem i pogardą nie tylko obcych, lecz i swoich najbliższych.

Smoczek przyczyna wielu chorób

Wśród kobiecego społeczeństwa naszego istnieje tradycyjne przywiązanie do t. zw. smoczka. Przy pierwszym objawie niezadowolenia u noworodka, które przecież nie wie o istnieniu smoczka, troskliwa matka „ratuje” nim dziecko, nie zdając sobie sprawy, jak ciężkie komplikacje wywołuje ten nawyk. Dochodzi do tego, że dziecko nie zaśnie bez tego swego „przyjaciela”, przez okrągłą dobę sse pusty smoczek, mięśnie policzków, służące do ssania pokarmu, są zawsze przemęczone. Gdy przychodzi pora karmienia, zmęczone dziecko wykona zaledwie kilka ruchów i zasypia. Pierś matki nieopróżniona całkowicie w czasie ssania, przestaje wydzielać pokarm. Dziecko przechodzi na butelkę. Oto rezultat przyzwyczajania dziecka do smoczka. Poza tym dziecko, przyzwyczajone do smoczka, przez wiele lat nie zasypia bez palca w buzi i często w szkole na lekcji siedzi, również ssąc palec, co wpływa nieźle na psychikę dziecka, rozprasza uwagę i powoduje złe postępy w nauce

Ujemną stroną smoczka jest równocześnie zanieczyszczanie, wprowadzanie infekcji do jamy ustnej. Najbardziej uświadomiona matka nie potrafi utrzymać smoczka w idealnej czystości.

Wszelkie zapalenia jamy ustnej, wszelkie będk i inne schorzenia, niekiedy śmiertelne, są następstwem „smoczka”. Byłoby bardzo pożądane, aby po fabrykach, w złobkach dziecięcych odbywały się od czasu do czasu zebrania matek, na których lekarz fabryczny uświadamiałby robotnice o racjonalnym wychowaniu niemowląt, o znaczeniu pokarmu kobiecego, o szkodliwych skutkach smoczka i butelki i t. p.

Wierzę, że matki nasze w zrozumieniu powagi poruszonego zagadnienia, porzucając wreszcie „ostawiony” smoczek, zwiększą ilość niemowląt karmionych piersią, przyczyniając się w ten sposób do zmniejszenia śmiertelności wśród niemowląt.

Dziecko, karmione piersią, to przyszły zdrowy i odporny na choroby zakaźne obywatel.

Dr Anna Mrozowska.

Znam wypadki kiedy nawet matki wyrzekają się swych „niemoralnych” córek i chwilami nie wiadomo, co bardziej przytłacza: przemoc okupanta i wypadki powojennego zdżiczenia, czy ceshłość serca i sztywność pojęć rodziny. W rezultacie chodzą jak błędne, wstyd zamyka im usta i nawet lekarzowi zwierają się zbyt późno ze swych trosk i rozpacz. Bo prawo jest humanitarne i postępuje: w przypadkach zniewoleń prokurator zezwala na przerwanie ciąży w szpitalu.

W osłupieniu, nie ogarniając jeszcze ogromu doznanej krzywdy, z trwożnym lękiem patrzą w najbliższą przyszłość nierozświetloną żadnym ołykiem nadziei. A przecież należy pamiętać o tym, że większość tych dziewczętek została pozbawiona ogniska domowego i rzucona na pastwę brutalnej walki o byt w wieku, w którym szczęśliwsze od nich rówieśnice mogły się jeszcze bawić lalkami.

Wiele z tych dziewcząt sposobem utartym przez wieki — powierzyło tajemnice swej hańby „wiernej rzece” a krótka wzmianka w gazecie, że wyłowiono trupa nieznannej kobiety” jest jedynym podzwonnym tej wielkiej tragedii. A jeśli inne żyją, to tylko dlatego, że przemożny instynkt samozachowawczy zmusza je do wyboru trudnego życia.

Od naszej postawy zależy, by myśli tych nieszczęśliwych odwrócić od śmierci i skierować na drogę nowego, pełnowartościowego życia.

Dr. N. Czaban.

PRZEGLĄD PRASY

„Desantowe” nadzieje

W „Dzienniku Ludowym”, organie Stronnictwa Ludowego ukazał się artykuł p. t. „Cudów „desantowych” nie będzie”. Bardzo trafnie autor stwierdza:

Zarówno na wsł, jak w mieście wszyscy bowiem muszą wreszcie zrozumieć, że wojna się skończyła i łącznie z tym skończyło się oczekiwanie — z nadzieją czy lękiem — na coś nadzwyczajnego, na jakieś „desantowe cuda”. Nastąpił pokój, a z nim stabilizacja stosunków. Żadne zasadnicze zmiany nie są, nie mogą być.

I nawiązując do tych „desantowych” nadziei, podkreśla w dalszym ciągu całą absurdalność tej propagandy i jej zupełną bezcelowość.

Tu i ówdzie wmówiono ludziom, że przeżywamy okres jedynie przejściowy, tymczasowy. Jest to propaganda zła. Odrywa bowiem człowieka od pracy, na stawia go Bóg raczy wiedzieć na co, wprowadza ciągły stan oczekiwania i zdenerwowania, wpędza także często w nieszczęście, w sytuację bez wyjścia.

Z ludem, czy przeciw niemu?

„Zielony Sztandar” w artykule zatytułowanym „Na zakręcie”, omawiającym dążenia rozłamowe wśród grupy starych, przedwrześniowych ludowców, konstatuje, iż

Obecne Stronnictwo Ludowe — w momencie, gdy polityka emigracji londyńskiej znalazła się na ślepych torach wraz z wielu działaczami ludowymi, — Stronnictwo nasze śmiało i zdecydowanie podjęło Zielony Sztandar, stary sztandar boju ruchu chłopskiego i z toru reakcyjnej antyludowej polityki emigracyjnej „rządu” sprowadziło masy ludowe na prostą drogę uczciwej i realnej polityki. Polityki, która przyniosła chłopu wyzwolenie z niewoli obszarnej i dała możliwość budowania zębów przyszłej Polski Ludowej. Nie będzie przesada, jeśli powiemy, iż Stronnictwo Ludowe, formowane tu w kraju, w ogniu walki z okupantem i z polską reakcją, oparte o sojusz z masami robotniczymi, poszczycić się może największymi sukcesami. Sukcesy te osiągnięte zostały dlatego, iż Stronnictwo Ludowe miało zdecydowaną i uczciwą linię polityczną.

Inni ludowcy spod znaku „londyńskiego”, mimo, iż mogli mieć jak najlepsze intencje, — tymi sukcesami wykazać się nie mogą. To fakt, taka jest prawda historyczna.

I w końcu dochodzi do wniosku:

Z ludem jest ten, kto chce jego jedności i kto chce tę jedność wzmocnić przez przyjaźń z robotnikami, bo i chłop i robotnicy byli jednakowo przez długi czas gnębieni i wyzyskiwani, a dziś sta-

W obliczu nowego roku szkolnego

Brak ławek, podręczników i lokali

Mimo to, dla każdego dziecka znaleźć się musi miejsce w szkole. — Paląca sprawa mieszkań dla nauczycieli

Rozpoczynający się rok szkolny przynosi ze sobą liczne zagadnienia i trudności. O rozwiązanie ich nieustannie troszczą się wszyscy, którym los i dobro leży na sercu — nauczyciele, oświatowcy, społecznicy. Toteż nie dziwnego, że w chwili obecnej podsumowuje się wszystkie do tej pory dokonane wysiłki, ażeby młodzież szkolna z chwilą rozpoczęcia nauki miała zapewnione choć minimalne możliwości jej zdobywania. A trudności w tej dziedzinie są olbrzymie i to, czego dokonano po 6-letnich spustoszeniach, poczynionych w dziedzinie szkolnictwa, jest zaledwie wstępem do olbrzymich prac, jakie jeszcze w dziedzinie szkolnictwa muszą być zrobione.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego od dłuższego już czasu stara się nie tylko zgromadzić kadry nauczycielskie, lecz również przygotować te podstawy wyposażenia materialnego szkół, bez których nauka jest niemożliwa.

W większości szkół wiejskich dzieci dosłownie nie mają na czym siedzieć, nawet w Łodzi ławki są bynajmniej nie we wszystkich szkołach. Jeśli chodzi o zaopatrzenie szkół w pomoce szkolne, to w tej dziedzinie również panują olbrzymie braki i luki, które z wielkim wysiłkiem władze szkolne starają się w miarę możliwości łączyć. Brak jest przede wszystkim w tej dziedzinie wytwórców, co ogromnie utrudnia wszelkie usiłowania planowego zaopatrzenia szkół.

Kuratorium Łódzkie, pomimo to, zdobyło i rozdało szkołom:

dla każdej szkoły podstawową bibliotekę, składającą się z 30 dzieł. Co trzecia szkoła otrzymała liczydła. Zakupiono urządzenia dla do-

brze wyposażonej międzyszkolnej pracowni fizycznej i chemicznej, a jednocześnie każda szkoła będzie miała komplet urządzeń dla ćwiczeń chemicznych.

Sprowadzono dla szkół słowniki ortograficzne, 500 kompletów narzędzi stolarskich i strugnic, prócz tego każdy inspektor szkolny ma już obecnie po dwie szkolne pracownie stolarskie. Sprowadzono do szkół tarcze zegarowe i tabliczki mnożenia, a przy tym, rzecz ciekawa,

specjalny wynalazek obrazujący i udostępniający dziecku działania matematyczne.

Prócz tego Kuratorium dostarczyło szkołom siatki i piłki do siatkówki i wyposażyło w kompletne urządzenia 3 sale gimnastyczne: w Łodzi, w Zgierzu i Pabianicach.

Zasadniczy nacisk położono w aktywności wyposażenia szkół w pomoce naukowe na przyrządy do nauki geometrii i fizyki. Ponieważ niektóre pomoce szkolne są poniszczony — powstaje kurs reperacji pomocy szkolnych dla nauczycieli.

Jaki widzimy więc w dziedzinie zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe zrobiono, jak na obecne warunki, stosunkowo dużo.

gorzej przedstawia się w Łodzi i okręgu łódzkim sprawa gmachów szkolnych i mieszkań dla nauczycieli.

18 bm. Rada Ministrów, jak wspomniał już o tym wiceminister tow. Wł. Bieńkowski w wywiadzie, udzielonym naszemu piśmie — wydała zarządzenie, że wszystkie gmachy szkolne zajęte do tej pory na inne cele, mają wrócić do szkolnictwa. W opracowaniu jest również zarządzenie, że i inne gmachy, jakich

O opał na zimę

Ludność robotnicza będzie zaopatrzona w węgiel

Dzienne wydobycie kopalni śląskich wynosi 88 tysięcy ton. Tonaż wagonów, które mają kopalnie do rozprrowadzenia węgla w Polsce wynosi 30 do 40 tysięcy ton dziennie. Pozostałe ilości węgla, ze względu na brak taboru, są magazynowane. Rozdział węgla następuje według kolejności: w pierwszym rzędzie PKP, przemysł, instytucje użyteczności publicznej i węgiel opałowy dla ludności, następnie eksport zagraniczny.

Przeznaczono na potrzeby ludności

niel na progę lepszych czasów. Gdy idą razem, są potęgą, rozbici stają się słabi. Na słabość tę i rozbicie czekają obszarnicy i fabrykanci, by znów się dorwać do przywilejów i w niewolników obrócić lud.

To są prawdy proste, elementarne, — ale tylko podług tych prawd można się orientować w dzisiejszych skłóconych czasach. Reszta to są plotki, gadanie i szacherki polityczne.

pracującej w Łodzi 12 tysięcy ton węgla. Węgiel będzie wydawany po 100 kg. na 1 konsumenta. Wydawanie tego przydziału jest rozłożone na dłuższy czas, ze względu na trudności transportowe i możliwości składników. W ciągu września Łódź otrzyma dla instytucji państwowych i komunalnych 40 tysięcy ton węgla i 38 tysięcy ton koksu. Węgiel ten będzie dysponowany przez Wydział Aprowizacji.

Jeżeli chodzi o węgiel dla pracujących, to będą poczynione kroki, aby możliwie szybko i sprawiedliwie rozwiązać problem i zaopatrzyć wszystkich w opał na zimę. Przystąpienie do transportu zostanie ustalony normy i wydane odpowiednie zarządzenia.

Na skutek zarządzenia Centrali Węglowej w Katowicach nastąpiła w oddziale łódzkim reorganizacja i pewne zmiany personalne. Przyczyni się to zapewne do usprawnienia działalności Centrali, a tym samym i do lepszego zaopatrzenia w węgiel naszego miasta.

szkolnictwo zażąda, mają być przydzielone na cele nauczania.

Tymczasem nawet w Łodzi po 3 szkoły mieszczą się w jednym gmachu, a nieraz tylko lokalu. Państwowy Instytut Robotniczy nie mógł osiąść w Łodzi z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia i zmuszony był przenieść się do Bielska, gdzie otrzymał olbrzymi gmach szkolny i willę dla wykładowców. Ten sam los spotkał w Łodzi Pedagogium Państwowe.

Ogółem potrzeba w Łodzi jeszcze około 30—40 nowych budynków szkolnych, prócz tego internatów i mieszkań dla nauczycieli.

Nauczyciele nie tylko nie mogą znaleźć mieszkania, lecz zdarza się, że z tych mieszkań, które już z trudem zdobyli, są usuwani. Los taki spotkał np. dwie nauczycielki, które z mieszkania przy ul. Śródmiejskiej zostały, pomimo posiadanego przydziału wyrugowane.

Sytuacja obecna i warunki w jakich znajduje się w tej chwili nauczycielstwo uniemożliwiają owocną pracę i domagają się zmiany jak najszybciej.

Przydziałów do tej pory tak, jakby nie było Nauczyciele okręgu łódzkiego otrzymali do tej pory 500 par obuwia na ok. 3.000 osób i po 2 metry materiału i to nie ubraniowego, ale po prostu barczanu. Toteż nie dziwnego, że daje się zauważyć u nauczycielstwa pęd do osiedlania się w miastach, gdzie są możliwości ubocznych zarobków i w ten sposób wytwarza się tego rodzaju dysproporcja, że jeśli w Łodzi nie odczuwa się braku sił nauczycielskich, na prowincji brak jest w tej chwili około 2 tysięcy nauczycieli.

W tych warunkach pociesającym objawem jest dość obfity narybek młodzieży, obierającej sobie zawód nauczycielski, gdyż w tej chwili poświęcenie się temu zawodowi świadczy o ogromnej ideaowości kandydatów do tego stanu i jest aktem wysokiej świadomości obywatelskiej.

Należy zaznaczyć, że w ostatnich dniach, Rząd, chcąc poprawić sytuację materialną nauczycielstwa przyznał im jednorazowy dodatek w wysokości dwumiesięcznych poborów, co jest bezsprzecznie wielką ulgą dla nauczycieli, a jednocześnie wykazuje jak najdalej idącą wolę Rządu w kierunku poprawienia ich bytu.

S. Pollak

Wywózka śmieci z Łodzi

Jak zapowiadaliśmy w tym tygodniu został uruchomiony wóz Nr. 1 Zakładów Oczyszczania Miasta. Olbrzymia śmieciarka o pojemności 10 m³ wraz z 6-io osobową obsługą wywozi z miasta dziennie 30 m³ śmieci. W ciągu czterech dni pracy zostały oczyszczone następujące ulice Piotrkowska, Zawadzka, Zachodnia, Śródmiejska, Narutowicza, Aleje Kościuszki.

Od poniedziałku zacznie pracować wóz Nr. 2. W ciągu września Łódź pozyska 5 śmieciarek.

I. KR YMOW

53)

Statek „Derbent”

Przekład Zofii Petersowej

„Więc i Wiera kogoś znalazła” pomyślał Basow z nagłym bólem, „zapewne mocno pokochała. Cóż dziwnego? To rozumiałeś przecież nawet pokraki... Tylko ja...” i przerwał dalszą myśl. „Dobrze, że wokoło ciemna noc, a oni stoją tam, objawiając się i nikt ich nie widzi. I ja to miałem, ale widocznie ten okres nie był właściwy, bo skończyło się tak prosto, jakby go ktoś urwał. I czegoż tu żalować?”

Poszedł do kajuty i usiłował zająć myśli projektowaną nową trasą oraz pomysłem Alawdina, ale z dokładnością majaczącego zobaczył nagle nagie ręce. Musi, poczuł nawet ich ciężar na ramionach i niby nagły świetlny blask w ciemnościach zjawiała się jej twarz.

„Zdaje się, że kochałam cię zawsze, komendancie!”

Spojrzał w górę na czarne niebo zasypane błyszczącym gwiazdnym piaskiem i zgrzytnął zębami. Trzeba natych-

miast zebrać się do czegoś! Przeszedł mostkiem naokoło kajuty. Przy pasowym kompasie nachyliwszy się nad cyferblatem stał majtek Karpusyn. Zapisywał, a tak był tym pochłonięty, że nie dosłyszał kroków.

— Uczycie się kompasu? — spytał mechanik, nadając głosowi ów towarzyski ton, który jak wiedział zawsze usposabiał ludzi do poważnej rozmowy. — Ja także mam zamiar bliżej zaznajomić się z nawigacją, ale stale nie mam czasu... To sprawa poważna...

Karpusyn wzdrygnął się i odwrócił ze zmieszaniem uśmiechem, ale natychmiast uspokoił się poznawszy Basow.

— Nie, nie ucze, ale obserwuję kurs, — rzekł szybko i tajemniczo — tylko bardzo was proszę, mechaniku ciszej, żeby nie usłyszał...

— Kto?
— Wachtowy sternik.
— Obserwujecie kurs?

— Zaraz wam wyjaśnię. — odparł majtek śpiesznie — tylko zapiszę... No gotowe. Widzicie: w tej chwili statek zboczył z trasy o trzy stopnie; wtedy, kiedy sternik zapalał papierosa. Już w ten sposób zapisałem cztery stronicę. Są też odchylenia jeszcze większe: pięć stopni więcej. Gdyby wyrysować na mapie kurs statku, otrzymalibyśmy wijącą się linię. Już drugi dzień to obserwuję.

— Te odchylenia zapewne bardzo zmniejszają szybkość? — spytał zainteresowany Basow.

— Ciszej, bo usłyszysz... Naturalnie, że zmniejszają! Zwiększyliście, mechaniku, sprawność motorów, ale to wszystko na nic, dopóki sternicy marnie pracują. Zauważyłem to podczas wachty, gdy sterowałem. A potem na wykładzie politycznym mówiono o Aleksieju Stachanowie i o ukrytych możliwościach. Według mnie kurs bez odchylenia od prostej także jest ukrytą możliwością. Dziś miałem wachtę przy sterze i osiągnąłem bardzo małe odchylenie — najwyżej pół stopnia. Teraz zapisuję prace innych sterników i pokaże im jutro, w jaki sposób prowadzą statek. Po prostu wst/di-

— A macie w porządku wasze notatki? — spytał Basow śpiesznie.

— W najzupełniejszym. Zapisałem nawet czas, w którym były odchylenia.

— W takim razie zrobimy wykres graficzny waszej pracy i zbierzemy załogę na naradę. Macie słusność, że jest to bardzo duża ukryta możliwość.

— Prawda? — ucieszył się marynarz. — Podziagniemy ich wzywać, Aleksandrze Iwanowiczu! — Zerknął na kompas i otworzył notatnik. — O, znów zboczył dwa i pół stopnia... Spójrzcie sami!

— Widzę, — uśmiechnął się Basow. — Ale ja wam moimi pytaniami przeszkadzam, więc lepiej pójde.

Krótką tą rozmową jak gdyby przewietrzyła mu świadomość i przywróciła równowagę, z której wyprowadził go widok cudzego szczęścia.

„Jeszcze jedno odkrycie”, — pomyślał o rozmowie z majtkiem, a takie rozumiałe dla każdego, kto wie, że prosta jest krótsza od krzywej! O odchyleniu od kursu wiedział każdy szturman, i kapitan, i maszyniści, a odkrycie robi zwykły sternik przy kole sterowym!

(d. c. n.)

Drzażgi

Oczami laika

Wrócił z obozu mój przyjaciel. Rozgląda się, obserwuje, rozpytuje się o to i owo i — czyta. Czyta wszystkie dzienniki codziennie — zwłaszcza łódzkie. Dziś zaszkodził mi pytanie:

— Orientuje się bez trudu w tym, jaki jest kierunek ideowy poszczególnych dzienników, ale powiedz mi, proszę, co to za pismo? (Wskazuje ręką na jeden z dzienników). Jakże jest jego oblicze? Wiem, że w Polsce istnieją 4 stronnictwa polityczne. Z treści tego dziennika nie mogę się połapać — ani to, ani sio — co to jest?

Wyjaśniłem, jak mogłem, że to właśnie pismo rządowe, koalicyjne.

— Wierzę, że oficjalny organ Rządu? Jak „Rzeczpospolita”?

— No, nie... A może... Raczej — nie.

— Bo widzisz, w piśmie tym możesz po trochu znaleźć wszystko: i ataki na poszczególne organa stronnictw współpracujących i polemiki z nimi, zaczepki i próby prowokowania kłótni oraz wiadomości o posmakach antyrządowym...

— Ależ... skądże? Zdawało ci się.

— Nie, naprawdę tak jest. Oto, proszę: w poprzednich piśmiech omawiano rozłam w Stronnictwie Ludowym i zupełnie niedużo znacząco zwalczano zamiar pewnej grupy stworzenia nowego stronnictwa — piątego. W tym dzienniku nie tylko nie było żadnego artykułu na ten temat, ale wiadomość o utworzeniu nowego stronnictwa była podana na czołowym miejscu, na I stronie, wcześniej, niż inne pisma o tym podały, i to w formie raczej życzliwej. Może to organ tego nowego stronnictwa, albo... chce nim być?

— Nie, nie sądzę... Chyba po prostu przy padek, albo niedopatrzenie.

— No, nie zupełnie. Pismo, które namierza błędy korektorskie w innych dziennikach, lub nieszkodliwe, drobne lapsusy dziennikarskie, nie można posiadać o... niedopatrzenie, a przecież w kalendarzyku wydarzeń historycznych, wprowadzonym przez to pismo, czytałem o rocznicy pewnego epizodu, co rzucił niedwuznacznie światło na tendencje tego dziennika... Coś tu musi być...

— Dajże spokój. Po prostu jest to swego rodzaju „omnius”, wszystkim po trochu, jakby arka Noego, zdarzyć się więc może, że taki-jakiś „wojny strzelec”...

— ... strzelił do swoich?... Dziwne, dziwne... Muszę ci powiedzieć, że tego się w starych demokracjach nie spotyka... Musi przecież obowiązywać pewna dyscyplina i odpowiedzialność polityczna...

— Zapewne... zapewne... Ale my jesteśmy młodą demokracją... Dyscypliny jeszcze brak, a odpowiedzialności jest jeszcze dużo... Między innymi właśnie — taki dzieńnik... Trudno!... Z czasem zapewne i to ustanie. Nauczą się — zrozumieją, nabiorą rutyny...

— Chyba tak. Ano, zobaczymy, czy ty masz rację. Ja jestem sceptyk — a może... może się mylić. A. M.

Z Teatru WP

Teatr W. P. gra w niedzielę o godz. 15 i 18.30 dwa ostatnie razy sztukę Rachmanowa „Niespokojna Starość” z Zeligowiczem i Małynczówną. Od wtorku do niedzieli włącznie sześć ostatnich przedstawień arcydzieła Juliusza Słowackiego „Fantazy” czyli „Nowa Dejanira” w reżyserii Juliusza Osterwy. Obsada premierowa: Barszoczewska, Godlewska, Mrozowska, Romanówna, Brydziński, Buszyński, Grolicki, Krasnowiecki, Kreczmar, Wyrzykowski. Ilustracja muzyczna Mierzejewskiego.

Teatr Domu Żołnierza, Przejazd 34 wystawia widowisko muzyczne „DROGA DO CIEBIE” początek przedstawienia godz. 20-ta w niedzielę i święta o godz. 16 i 20-tej

POWSZECHNA SPOŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW poszukuje piekarzy i pomocników

Ofiary NSZ-owskich bandytów 6 lat temu w stolicy

zostaną pochowane na koszt miasta

Jak już donosiliśmy, onegdaj na rogu ul. Gdańskiej i 11 Listopada grupa NSZ-owskich bandytów usiłowała dokonać napadu na sklep jubilerski. Podczas strzelaniny jaka wynikała w pościgu za bandytami zginęły znajdujące się przypadkowo w pobliżu dwie kobiety. Nazwiska ofiar NSZ-owskich

strzałów brzmią Czarlinska Helena i Kanicka Marianna.

Zostaną one pochowane na koszt Zarządu Miejskiego.

Datę pogrzebu podadzą do publicznej wiadomości odpowiednie ogłoszenia.

Zakończenie półkolonii letnich

10.000 dzieci korzystało ze słońca, powietrza i racjonalnego dożywiania

Dnia 1 września odbyło się zakończenie półkolonii łódzkich. Akcja kolonii i półkolonii trwała około 2 miesięcy. Dzięki ofiarnej pracy fachowego kierownictwa Tow. Kolonii i Półkolonii, pomocy czynników samorządowych, szkolnych, a szczególnie dzięki wydatnemu poparciu całego społeczeństwa — akcja kolonijna dała pozytywne rezultaty. Pracująca Łódź doceniła w pełni znaczenie wakacji dla dzieci.

Słońce, powietrze, racjonalne dożywianie, oraz odpowiednia akcja wychowawcza — oto czynniki, zapewniające dzieciom rozwój fizyczny i duchowy. Warunki te dały działwie kolonie. Półkolonie objęły 10.000 dzieci, kolonie 3.000.

Przeciętnie dzieci na półkoloniach osiągnęły przyrost wagi 2 kilo. Były także wypadki wzrostu wagi do 5 kilo, a nawet do 8-u. Popisy półkolonii odbyły się w 3-ch parkach (Julianów, 3-go Maja, Poniatowskiego) w obecności władz samorządowych, szkolnych, delegatów wojska, RT PD, oraz prasy. Program popisów (tańce ludowe, deklamacje, piosenki) spotkał się z uznaniem publiczności. Kurator ob. Jagodziński, oraz prof. Babicki zęgnali dzieci i życzyli im owocnej pracy w nowym roku szkolnym. Dzieci rozbawione, rozesmiane, dziękowały za cukierki. Wszystkie wyrażały żal z powodu kończących się półkolonii, zapowiadając, że im tam było bardzo dobrze. Współpraca czynników samorządowych, oświatowych oraz społecznych dała pozytywne rezultaty.

UWAGA. CZŁONKOWIE

I SYMPATYCY PPR

Dnia 2 września o godz. 14 w Domu Propagandy PPR przy ul. Piotrkowskiej 262 będzie wyświetlany film pt. „Lenin w 1918 roku”.

OGŁOSZENIA DROBNE

Zaoferowanie pracy

FABRYKA WRENIANA poszukuje rutynowanej maszynistki - sekretark. z natychmiastowym przystąpieniem do pracy. Oferty proszę składać do administracji gazety pod SK.

POTRZEBNE bielizniarki do szycia męskich koszul, maszynistka do męskich kołnierzy i szykowniczką do męskich kołnierzy, do pracowni bielizny męskiej K. Balary, Piotrkowska 15.

KALKULATORA rutynowanego natychmiast poszukiujemy. Zgłoszenia osobiste z życiorysem w 2 egzemplarzach do Zjednoczenia Przemysłu Welnianego na Okręg Łódzki — Piotrkowska 61.

Różne

FOTOGENICZNI pa wszyscy gdy się fotografują w Foto-Smigacz, Fotograf Filmowy Piotrkowska 6.

ZAKŁAD fotograficzny A. Piotrowski, Łódź, Pl. Wolności 6, wykonuje zajęcia ślubne, portrety i do wszelkich dokumentów szybko i solidnie.

KLINIKA WIECZNYCH PIÓR pod zarządem państwowym Łódź, Piotrkowska 64 (dawniej F. M. Bathel) zawiadamia, że pracownicy państwowi oraz samorządowi za okazaniem legitymacji korzystają z 20 proc. zniżki. Upraszamy klientów, którzy oddali swe pióra do reperacji przed 31. 5. 45, aby zechcieli je w terminie do 15. 9. 45 r. odebrać. Po tym terminie pióra zostaną sprzedane z licytacji a dochód wpłacony na rzecz P.C.K. Żadne reklamacje uwzględniane nie będą.

ZWIĄZEK ZAWODOWY KSEGOwych W ŁÓDZI zawiadamia swoich członków, że w dn. 6. 9. 1945 r. o godz. 17-ej odbędzie się w Gmachu Okręg. Rady Zw. Zaw. w Łodzi, ul. Strzelecka Nr. 2, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie. Ze względu na ważność spraw, będących na porządku dziennym, obecność wszystkich członków obowiązkowa.

PRZETARG nieograniczony. Państwowy Zarząd Fabryki Wyrobów Włókienniczych i Opatrunkowych dawniej A. Jankowski i S-ka Pabianice, ul. Marsz. Żymierskiego 11 — ogłasza przetarg na roboty stolarskie i zaprasza do składania ofert na wykonanie z własnego materiału: 1) 17 okien fabrycznych o rozmiarach 150x181 cm grubości 35 m/m bez oszklenia. 2) 97 okien fabrycznych o rozmiarach 125x128 cm grubości 35 m/m bez oszklenia. Oferty z kosztorysem i podaniem terminu wykonania na jeży składać do Administracji Głosu Robotniczego, w terminie do dnia 16 września br. sub. „Roboty stolarskie”.

SWETRY i BLUZEczki efektywnie wykonuje: Radwańska 6 m. 2. parter.

ZGUBIONO kennkartę na nazwisko Skupiński Antoni. Konopnickiej 14, m. 3.

W dniu 29.8. 1945 r. zmarł nasz Syndyk S. P. **Józef Osiecki** Adwokat z którego świątecznych rad korzystaliśmy przez długi szereg lat. Pogrzeb odbył się w Łodzi w dniu 1.IX 1945 roku. Cześć Jego pamięci! Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Łodzi

DELICJA DZIS w niedzielę 20.30 o godzinie 20.30 w „BAGATELI” PIOTRKOWSKA 94 KOKOSOWY INTERES tryskająca humorem komedia muzyczna w 4 aktach

„PLYTOMAN” to najkorzystniejsze źródło zakupu i sprzedaży MUZYKALII ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 34 DZIS, w niedzielę, dnia 2-go września, o godz. 20.30 w Teatrze BAGATELA, Piotrkowska 94, tryskająca humorem komedia muzyczna w 4 aktach, p. t. „KOKOSOWY INTERES” w wykonaniu powiększonego zespołu Teatru „SYRENA”. Przeprowadzają w Bagateli od 10. rano.

Poczynając od dnia dzisiejszego rozpoczynamy druk codziennych krótkich, kronikarskich notatek stanowiących wyciąg z pisanego podówczas pamiętnika. Wyciąg ten zawiera fakty, nastroje, wrażenia i refleksje obywatela, który patrzył na wypadki oczyma z roku 1939, nie znając całokształtu rzeczywistości i dalszego ciągu wydarzeń.

Druk tych notatek ma na celu przypomnienie pierwszego okresu wojny i umożliwienie oceny tego okresu z perspektywy czasu.

O przebiegu pierwszego dnia wojny pisaliśmy już wczoraj.

2.9. 1939.

Komunikaty wojenne donoszą o rozwoju operacji niemieckich w rejonie Miawy, Częstochowy, Krakowa, o bombardowaniu szeregu miejscowości i o naszych sukcesach lotniczych.

W Warszawie panuje podniecenie. Rowy przeciwlotnicze i biwaki żołnierzy w mundurach polowych na ulicach w pobliżu dworców nadają miastu piętno wojny. Mieszkańcy czynią gwałtownie zapasy i uszczelniają mieszkania przed gazami.

Kurs dla wychowawczyń przedszkoli

Dnia 31 sierpnia został zakończony pierwszy kurs dla wychowawczyń przedszkoli. Kurs ten został zorganizowany z inicjatywy Zarządu RTPD i poparty przez Ministerstwo Oświaty. Kurs, który kończyło 27 uczestniczek trwa dwa miesiące i wymaga dwu miesięcy praktyki.

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci pozyskało nowe sily do prowadzenia fabrycznych żłobków i przedszkoli.

PRZYJMUJE do szycia: bielizna męska i damska. Ceny przystępne. Piotrkowska 42 m. 37. „OMNIColor”. Łódź, Sienkiewicza 63, tel. 140-62. Barwniki, chemikalia i farby drukarskie. FABRYKA cukierków, czekolady i drażetek. Jerzy Karczewski, Łódź, Marii Skłodowskiej 26 (dawn. Podlesna), telefon 106-28 — poleca największy wybór cukrów.

PRACOWNIA FUTER przyjmuje wszelkie roboty kuśnierskie. Sabat Marian, Łódź, ul. Piotrkowska 92 m. 67.

ARTYSTYCZNA cerownia. Szczęsna Jadwiga, Pomorska 44 m. 35. Wykonuje wszelkie reperatury garderoby szybko i po cenach przystępnych.

Poszukiwania rodzin

UWAGA! Więźniowie z obozu Rawensbrück Kto wie o przebywających tam siostrach Helenie i Jadwidze Kaźmierczak proszę powiadomić Kaźmierczak Joannę Gatkówek 79 pod Łodzią.

DNIA 23 sierpnia rb. wyszła z domu i nie wróciła Antonina Kilans, lat 77, umysłowo chora, średniego wzrostu, włosy ciemne krótko strzyżone, w płaszczu brezentowym i jasnej chusteczce welnianej. Kto wie cokolwiek o zaginionej, proszony jest o podanie wiadomości pod adres syna, Józefa Kilansa, zam. przy Autostradzie Doby, ul. Torowa 24.

Kupno i sprzedaż

ZAMIENIE do zapalnicek, zapalniczki szkolne, barwniki do lkanin, pasty do obuwia po cenach hurtowych poleca „Reklama” Łódź, Piotrkowska 44, lewa oficyna.

Leczenie

DR. ZOFIA KOLSUT z Warszawy. Choroby kobiece. Akuszeria. Obecnie przyjmuje Łódź, Piotrkowska 292/15 (Plac Reymonta) godz. 12-1 i 17-19.

Dr. GUTSZTAT akuszer-ginekolog powrócił, Zachodnia 66 m. 27, przyjmuje od 2-5.

Dr. med. LEON SZYMER — Piotrkowska 275, tel. 124-79 wznowił przyjęcia. Spec. choroby wewnętrzne; przyjm. od 4-6.

Lokale

POSZUKUJE pokoju sublokatorskiego na krótki czas za dobrą opłatą. Oferty do adm. „Samotny mężczyzna”.

POSZUKUJE 4, 5, 6 pokoiów, kuchnia, wygodny śródmieście, za zwrotem kosztów lub wymienie na 2 pokoje, kuchnia, wygodny, za dopłatą okolica Placu Reymonta. Wiadomość, Piotrkowska 292-15, godz. 17-19.

Poszukiwanie pracy

KUCHARZ z długoletnią praktyką poszukuje posady do restauracji w Łodzi lub na wyjazd. Alwinger, Łódź, Rokicińska 9 m. 182.

Fabryka cukrów i czekolady STANISŁAW SOBECZAK ŁÓDŹ ul. Sieradzka 1 Plac Reymonta — Telefon 104-92

CENY OGŁOSZEŃ Drobne: za wyraz petitowy poza tekstem — 5 zł. Inne ogłoszenia: za milimetr — szpalte poza tekstem — zł. 14, w tekście — zł. 21. — W numerach niedzielnych i świątecznych — 80 procent drożej.

Pabianickie Zakłady Włókiennicze

dawniej

R. KINDLER

w Pabianicach

Spółka Akcyjna

pod Zarządem Państwowym

Istnieje od 1854 roku

Nagrodzona Złotymi Medalami na wystawie w Moskwie, Petersburgu, Warszawie, Częstochowie, Lipsku i Monachium

Posiada Oddziały: Tkalnie, Przędzalnię, Wykończalnię. Wyrabia wszystkie gatunki towarów bawełnianych oraz tkaniny dla potrzeb rządowych i wojskowych

Szklarstwo budowlane i samochodowe oraz Fabryka Luster i Szlifiernia szkła

„OSKAR KAHLERT”

Łódź, Wólczańska 109

Zarządca Państwowy

JÓZEF PIWOŃSKI**STEINHAGEN i SAENGER**

Fabryki Papieru i Celulozy

Spółka Akcyjna

Fabryka Papieru w Pabianicach

Pod Zarządem Państwowym

Rok założenia 1898

Produkuje papiery specjalne dla przemysłu włókienniczego oraz papiery piśmienne, ustnikowe, pocztówkowe, fajane kartony, wszelkiego rodzaju pakowe itp.

Kupno, sprzedaż, naprawa radioodbiorników

tylko w Firmie

ZBIGNIEW POLESKI

PABIANICE, ZAMKOWA 25, (róg Puławskiego)

Pracowniaram owalnych i listwowych

oraz oprawy obrazów i portretów

RAJMUND SICIŃSKI

ŁÓDŹ, WÓLCZAŃSKA 109 (przy Zamenhofa)

Samodzielna

krawcowa-krojezynie

Przyjmuje w zakresie swego fachu prace

Oferty do „Głosu Robotniczego” pod

„Samodzielna”

Pod Zarządem Państwowym

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza**J. John w Łodzi**

Telefon 196-28

Rok założenia 1866

FABRYKA MYDŁA

„ROMANTYK”Dawniej Ogrodowa 9. Zachodnia 2
Załadania Sz. Klientele, że rozpoczęła swa prace.Wydaje mydła przedwojennej jakości
Miejsce sprzedaży:

Sklep fabryczny, Nowomiejska 7

Dawne Techniczne Biuro

firmy

Siemens-Schuckert-Werke

obecnie

Biuro Montażowe b. f-my Siemens

pod zarządem państwowym

wznawia swoją działalność w zakresie instalacji siły i światła w budynkach mieszkalnych i przemysłowych, oraz naprawy i przewijania maszyn elektrycznych.

Adres biura i magazynów

Łódź, ul. Śródmiejska 43/45, tel. 130-88.

Piwo jasne**Oceł stołowy****Napoje Gazowe** produkuje:**Państwowy Browar, Wytwórnia Octu, Wód Gazowych Nr 2**

dawniej Gustaw Keilich

Łódź, ul. Orla 25, tel. 100-25 i 116-31

Sklepy detalicznej sprzedaży:

ul. Kilińskiego Nr 149 (róg Orlej) i ul. Napiórkowskiego Nr 112

Nie jest sztuka

zakupywać drogo, lecz każdy obowiązany jest kupić tanio

Pantofle ranne — damskie, męskie i dziecięce

w dużym wyborze poleca:

PRACOWNIA RANNYCH PANTOFELI

W. BUJAŁSKI, Łódź, Piotrkowska 169**Maliński Br.** Pabianice, ul. św. Jana 2

poleca w wielkim wyborze:

mydła do prania, toaletowe, proszki mydlane, gity i artykuły kolon.-spożywcze

ZAKŁAD ELEKTRO-MECHANICZNY

Wulkanizacja i niklowanie

Naprawa aparatów radiowych

PABIANICE, ul. Puławskiego 4.

Restauracja NOWA GDYNIA

wydaje smaczne śniadania, obiady, kolacje — zakąski zimne i gorące, po cenach przystępnych

Pokoje gościnne

ŁÓDŹ, UL. KILIŃSKIEGO 180

Jedyna w Polsce na skalę europejską postawiona produkcja bandaży, waty i przyborów sanitarnych

Pod zarządem państwowym

Fabryka Wyrobów Włókienniczych i Środków Opatrunkowych

dawniej **A. JANKOWSKI i S-ka, Pabianice**

ul. Marszałka Żymierskiego 11, tel. 97

Na rodzona dwukrotnym medalem na Wystawie Krajowej.

POLSKIE ZJEDNOCZONE FABRYKI FAJANSU we Wrocławku

SKŁAD FABRYCZNY w Łodzi przy ul. Wólczańskiej Nr. 91

Nowo utworzony Skład zaopatrzony jest w różnego rodzaju wyroby fajansowe.

Dla Stołówek, Jadalni wielki wybór naczyń domowego użytku po cenach

fabrycznych.

Hurt i Detal.

Ceny przystępne.

„ZŁOTY UL”

Tymcz. kier. ST. MACIEJEWSKI

Łódź, ul. Wólczańska 31

Poleca: Dobrotliwą kuchnię zaopatrzoną w zimne i gorące zakąski, wyśmienite obiady oraz wyborowe trunki krajowe

Pod Zarządem Państwowym

Farbiarnia i Wykończalnia „Dobrzyńka” w Pabianicach

istnieje od roku 1906

Na wystawie krajowej w Poznaniu została nagrodzona srebrnym medalem.

Fabryka barwi i wykończa tkaniny z wełny, bawełny i sztucznego przędzy

Skład Farb**FRANCISZEK KLESKI**

Łódź, Plac Reymonta 3/4, róg Napiórkowskiego

poleca wszelkie pasty do podłóg oraz farby, lakiery i pokosty.

Wytwórnia Artykułów Chemicznych

„EWKA”

Spółk. z o. o.

Łódź, Zeromskiego 1-a, tel. 132-40.

Poleca: Artykuły pomocnicze dla przemysłu włókienniczego: smary do pasów, dla potrzeb biurowych; atramenty, kleje, guma arabska, oraz domowych: pasta do obuwia, podłóg, środki do czyszczenia metali itp.

Firma „Odeon”

DEMBIŃSKI JAN

ul. Piotrkowska 160 róg Główniej

Duży wybór instrumentów muzycznych

Patefony, Płyty

Radia, Harmonie

Struny, Igły, Sprężyny

Warsztat reperacyjny na miejscu.

KUPNO — SPRZEDAŻ

PRACOWNIA RAM

i pracownia obrazów

L. Studniarek

Łódź, Plac Wolności 6

KUPUJĘ

wszystkie gatunki przędzy, wełny i nici

W. ŁUCKI

Łódź, Piotrkowska 22

W. NOWAK

PABIANICE, ul. PUŁAWSKIEGO 3

Sprzedaż skór, dodatków szwajcarskich

i kam aszniczych

SPRZEDAŻ PRZĘDY oraz GALANTERII

W. ŁUCKI

Łódź, Piotrkowska 22

Wytwórnia krawatów i koszul

Kupujemy krawatowy materiał

EDWARD KRYSIAK

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 136

Tani zakup skór

i dodatków szwajcarskich

oraz materiały pomocnicze

dla szwajcarskich, kamaszników,

i rymarzy

poleca

„Skórpol” Łódź, ul. Zawadzka 11

ODLEWNIA METALI**WENSKE i KASZCZYK**

ŁÓDŹ, UL. WÓLCZAŃSKA 87

Zakład

wyrobów skórzano-galanteryjnych

A. J. LUFNIAK

Łódź, Piotrkowska 69 — Telefon 129-39

Poleca: Torebki, portfele,

teki, kufrы, walizy i sakwojaze wszelkiego rodzaju, paski bagażowe,

plecak i t. p.

Wytwórnia czapek

wojskowych i cywilnych

Łódź, Zawadzka 1

w podwórzu

poleca czapki od Zł. 65.—

wykonuje czapki z powierzonych materiałów

SKLEP CZĘŚCI ROWEROWYCH

poleca opony, łańcuchy, pedały i t. p.

ROMAN KORCK, Łódź, Piotrkowska 292**Kupno — sprzedaż**

Narzędzia precyzyjne, radioaparaty, aparaty fotogr., komplety buch. przebitkowej. Art. tech. Z. KULIGOWSKI, Piotrkowska 109, m. 8.

Główna Księgarnia Wojskowa

Łódź, Piotrkowska 47

poleca w wielkim wyborze nowe wydawnictwa wojskowe, podręczniki szkolne i naukowe. Beletrystykę. Książki sportowe i inne. Antykwariat.

KAPELUSZE damskie i męskie fasonuje, odświeża, przerabia — pracownia kapeluszy A. Stegner i S-ka Łódź, ul. Pomorska 4 przy placu Wolności.

MARCINKOWSKA Helena, Narutowicza 24, m. 23, zabija dowody osobiste swoje i męża wojskowe. Łaskawego znalazce proszę o zwrot.

Poszukiwani

Tkacze Kortowi, Angielscy

Przykręcacze i Przewlekacze

PRZEMYSŁ WEKNIAŃY**B-cia Mirscy i Wasserman**

ul. Strz.-Kanłowski 63

Z. B. P.

Przedsiębiorstwo budowlane dla ob-

muruwani kotłów parowych i budowy

kominów fabrycznych

„KOMIN”

po b. firmie J. W. BROJER

Łódź, ul. Pabianicka 62-a, tel. 121-28

wykonuje obmurza kotłów parowych, wszelkie pie-

ce do celów przemysłowych, komin fabryczny,

przeprowadza remonty kominów, kanałów dym-

nych, obmurza kotłów, instalacje piorunochro-

nowe oraz wykonuje wszelkie inne roboty budowlane.